

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2825/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 3. §-ával, valamint Kúria Mfv.II.10.145/2023/8. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Törvényszék Munkaügyi Kollégiuma 20.M.70.314/2021/71. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.118/2023/7. számú ítélete és a Kúria Mfv.II.10.145/2023/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól. Az indítványozó másodlagosan – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontjára és az Abtv. 26. (2) bekezdésére hivatkozással – a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 3. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó közalkalmazotti jogviszonyát az alperesi munkáltató – az illetékes tankerületi központ – rendkívüli felmentéssel megszüntette, mert a pedagógiai asszisztens indítványozó jelentős mértékben megszegte a tanulók épségének és egészségének megóvására irányuló kötelezettségét, a tanulók felügyeletére vonatkozó előírásokat. Közalkalmazotti jogviszonyának jogellenes megszüntetése miatt az indítványozó munkaügyi pert indított az alperessel szemben. Keresetében kérte, hogy a bíróság 12 havi távolléti díjnak megfelelő elmaradt jövedelem címén járó kártérítés, valamint végkielégítés és a felmentési időre járó távolléti díj megfizetésére kötelezze az alperest. Az indítványozó állította, hogy a rendkívüli felmentés indoka valótlan, az alperes elmulasztotta a szubjektív határidőt, továbbá meghallgatásának elmaradása okán megsértette a tisztességes és jóhiszemű eljárás követelményét. A munkaügyi perben első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék Munkaügyi Kollégiuma 20.M.70.314/2021/71. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Az

indítványozó fellebbezése nyomán eljáró Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.118/2023/7. számú ítéletével a fellebbezést megalapozatlannak nyilvánította, s az elsőfokú ítélet indokolásának kiegészítésével helybenhagyta azt. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme nyomán eljáró Kúria Mfv.II.10.145/2023/8. számú ítéletével hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet.

- [3] Az indítványozó – az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására kiegészített alkotmányjogi panasa szerint – a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenesek. Az indítványozó kifogásolta: „Azzal, hogy az elsőfokú bíróság a peres eljárás során jogszolgáltatást látott el – ezt maga az eljáró bíró jelentette ki nagy nyilvánosság előtt – igazságszolgáltatás helyett, megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogot és az alaptörvény 25. cikk (1) bekezdés rendelkezését”. Szerinte az elsőfokú bíróság a peres eljárás során „olyan magatartást és kijelentéseket tanúsított, melyek olyan helyzetet és azt a látszatot keltették, melyek jogos kétséget ébresztettek a bíró pártatlansága tekintetében és nagyfokú bizalmatlanságot az eljárásban érintettel szemben, ezért az elsőfokú határozat alaptörvény-ellenes, de nem a bírói döntés vonatkozásában, hanem a pártatlanság megsértése-vonatkozásában azaz a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosultságának megsértése tekintetében”. Úgy vélte továbbá, hogy azzal, hogy „az eljárásban a bíróságok contra legem értelmezték és alkalmazták a perbe vitt jogszabályokat sérült a tisztességes eljáráshoz való jog a jogbiztonság, a hatékony jogorvoslathoz való jog és a bírósághoz fordulás jog vonatkozásában.”
- [4] Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésére hivatkozással kifejtette: „Hátrányos megkülönböztetést eredményez, és ezáltal az Alaptörvény XV. cikkét sérti az a bírósági jogértelmezés, amely szerint jogellenes az az indítványozó által becsatolni kívánt messenger üzenet a partner kifejezett hozzájárulásával történő felhasználás és a pereldöntése szempontjából lényeges tényállást tartalmazott, ezzel szemben jogszerűnek értékelte a bíróság az alperes által becsatolt azon szülői levelet, amely szülői hozzájárulást a felhasználásáról nem tartalmazott – mindezek mellett kérdéses annak keletkezési időpontja és keletkezése ezen felül a szülő hozzájárulása nélkül történő felhasználása kifejezetten levéltitkot sértő tekintettel arra, hogy a szülő a levelét az intézményvezetőnek címezte, aki továbbította az alperes részére, aki továbbította az eljáró jogi képviselő részére.” Állította továbbá: „Hátrányos megkülönböztetést eredményez, és ezáltal az Alaptörvény XV. cikkét sérti az a bírósági jogértelmezés, hogy az utólagos bizonyítási indítvány vonatkozásában a bíróság nem fogadta el a másik eljárás során keletkezett jegyzőkönyvet bizonyítékként, amely tartalmazta az alperes és felperes tanúinak ellentétes vallomásait a jelen perben történt vallomásokkal szemben, amely által új körülmény és tényállás alakult volna ki, míg az alperes javára utólagos bizonyítási indítványként elfogadta azt a másik perben tett jegyzőkönyv befogadását, melyben az igazgatóhelyettesnek olyan vallomását tartalmazta, amely új körülményt új tényállást nem tartalmazott, nem alapozott meg.” Álláspontja szerint: „Objektíve

megállapítható, hogy az indítványozó és az ellenérdekű fél peres felek voltak az eljárásban azaz homogén csoportot alkottak. A bíróság pedig az indítványozót mindvégig megkülönböztette azzal, hogy a jogszabályok helyes ex lege értelmezését az alaptörvénnyel ellentétesen *contra legem* értelmezte és alkalmazta szemben az alperessel aki részben az államhoz köthető."

- [5] Az indítványozó sérelmezte, hogy „a bíróságnak a Bszi. 3. §-a legalizálja a meggyőződésüknek megfelelő döntést”, amivel „a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát és így a vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozza.” Szerinte „a *contra legem* jogértelmezést és jogalkalmazást” „a Bszi. 3. §-a legalizálja a bíróságok számára azzal, hogy a bírák és az ülnökök függetlenek és a jogszabályok alapján meggyőződésüknek megfelelően döntenek”, melynek révén sérül az Alaptörvény 28. cikke, illetve „a Bszi. 3. § ellentétes az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdésében deklaráltakkal, így az alaptörvény-ellenes.” Kiegészített indítványát összegezve az indítványozó azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság: „Az Abtv. 26. § (2) bekezdés vonatkozásában figyelemmel az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontjára állapítsa meg a Bszi. 3. § rendelkezéseinek alaptörvényellenességét és az Abtv. 41. § és 43. § (1) bekezdés értelmében azt semmisítse meg.”
- [6] A támadott bírói döntéseket érintően az indítványozó indítványi kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság: „Az Abtv. 26. § (1) bekezdés és 27. § rendelkezései vonatkozásában különös tekintettel az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pont 25. cikk (1) bekezdés, 28. cikk; I. cikk, II. cikk, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés; VI. cikk (1) bekezdés; a IX. cikk (1) bekezdés és a XV. cikk vonatkozásában állapítsa meg alaptörvény-ellenességét és az abtv. 43. § vonatkozásában semmisítse meg.”
- [7] A fentiekben túlmenően kezdeményezte, hogy az „Alkotmánybíróság az indítványozó alkotmányjogi panaszának vizsgálata során vizsgálja meg a peres eljárást képező jogszabályokat a bíróságok az alaptörvénnyel való összhangban és annak céljával értelmezték-e, alkalmazták-e. Pp. 202. §; Pp. 237. § (3) bekezdés a) pont; Pp. 263. § (1) bekezdés; Pp. 267. §; Pp. 269. §; Pp. 279. §; Pp. 294. § (6) bekezdés; Pp. 346. §; Pp. 369. § és Pp. 370. §; Kjt. 33/A. § (1) bekezdés a) pont; Kjt. 33/A. § (2) és (3) bekezdés; Ptk. 2:42. § (1) és (2) bekezdés; Ptk. 2:43. § c) és d) pont; Ptk. 2:45. (2) bekezdés; Ptk. 6:88. § (1) bekezdés; Ebkt. 8. § j) pont, p) pont, r) pont és t) pont”.
- [8] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.

- [9] 2.1. Az indítványozó a Bszi. 3. §-t érintően „az Abtv. 26. § (2) bekezdés vonatkozásában figyelemmel az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontjára” kérte az alaptörvény-ellenesség megállapítását és a rendelkezés megsemmisítését. A Bszi. 3. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt az indítványozó nem terjesztett elő.
- [10] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja az alábbi rendelkezést tartalmazza: „[a]z Alkotmánybíróság [...] e) a Kormány, az országgyűlési képviselők egynegyede, a Kúria elnöke, a legfőbb ügyész vagy az alapvető jogok biztosa kezdeményezésére felülvizsgálja a jogszabályoknak az Alaptörvénnyel való összhangját; [...]”. A jelen ügyben az indítványt nem az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés e) pontja szerinti jogosult terjesztette elő. Az indítványozó magánszemély alkotmányjogi panasz alapján tehát a kizárólag az arra jogosultak által kezdeményezhető absztrakt utólagos normakontroll eljárás az Alkotmánybíróság előtt nem indulhatott. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése vonatkozásában pedig az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Abtv. 30. § (1) bekezdés második fordulata szerint az alkotmányjogi panaszt „a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznyolcvan napon belül lehet írásban benyújtani”. Az Ügyrend 50. § (1) bekezdése szerint a beadvány benyújtására nyitva álló törvényi határidő esetén a beadványnak a határidő utolsó napjáig a beadvány érkeztetésére az Abtv. alapján jogosult szervhez be kell érkeznie. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszban támadott rendelkezés, a Bszi. 3. §-a 2012. január 1-jén lépett hatályba. Alkotmányjogi panaszát az indítványozó az első fokon eljáró bíróság útján 2024. június 26-án terjesztette elő. Megállapítható ezért, hogy a Bszi. 3. §-ával szemben az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszát nem az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti törvényi határidőben, elkésletten nyújtotta be.
- [11] 2.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett ítélettel zárult ügyben felperes volt, a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [12] 2.3. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (az indítványozó peres jogi képviselője 2024.

április 29-én töltötte le a Kúria támadott ítéletét, az alkotmányjogi panaszt a személyesen eljáró indítványozó az első fokon eljáró bíróság útján, 2024. június 26-án terjesztette elő) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet, illetve az első- és másodfokú ítéletet támadta.

- [13] 2.4. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [27. § (1) bekezdés *aa

[14] 2.5. Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]: „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény I. cikke, II. cikke, VI. cikk (1) bekezdése, IX. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panasz az Alaptörvény e rendelkezései kapcsán nem tartalmazott megfelelő indokolással ellátott kérelmet arra vonatkozóan, hogy a támadott bírói döntések miért okozzák az Alaptörvény felsorolt cikkeinek a sérelmét, e tekintetben tehát a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét nem indokolta.

[15] 2.6. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

[16] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a támadott bírói döntéseket az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által garantált tisztességes eljáráshoz való*

jogába ütközőnek tartotta. Mindenek előtt arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróságot érintően az eljáró bírói tanács elnökének eljárása nem felelt meg a pártatlanság követelményének. A tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét állította továbbá azért, mert szerinte az eljáró bíróságok „*contra legem* értelmezték és alkalmazták a perbe vitt jogszabályokat”, konkrétan azonban nem határozta meg, hogy mely jogszabályi rendelkezés értelmezése, illetve alkalmazása idézte elő ezt a sérelmét. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése sérelmét is meg nem határozott jogszabályok Alaptörvénnyel ellentétes „*contra legem*” értelmezése és alkalmazása miatt, valamint a bíróság által elvégzett bizonyítási eljárással összefüggésben állította.

[17] A jelen indítványra okot adó ügyben az indítványozó közalkalmazotti jogviszonyának jogellenes megszüntetése miatt fordult keresettel a bírósághoz [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], az elsőfokú ítélet ellen fellebbezéssel élt, a jogerős döntés ellen pedig a Kúriához fordult. A bíróság mindhárom eljárásban ítélettel döntött. Valamennyi eljárásban az indítványozó félként vett részt, észrevételeit előadhatta. Az indítványozó az elsőfokú bíróság eljárását érintően hivatkozott arra, hogy az a pártatlanság követelményének nem felelt meg. Ezt a perben eljáró másodfokú bíróság azonban már vizsgálta, a jelzett sérelmet nem tartotta megalapozottnak, annak kapcsán indokolt döntést hozott. A másodfokú bíróság kifejtette: „Az elsőfokú bíróság elfogultságát panaszoló kizárás iránti kérelmet a Fővárosi Törvényszék elutasította, az elsőfokú bíróság a peres eljárás során részletes bizonyítást folytatott le, többször és nagy terjedelemben biztosította a felperes számára a megnyilatkozás, észrevétel lehetőségeit, a bizonyítékokat helyesen és okszerűen értékelt, a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét alaptalanul panaszolta a felperes. A másodfokú bíróság a kizárási kérelem elintézése körében nem talált jogellenességet és ilyet a felperes sem jelölt meg, ezért azt a Pp. 17. § (4) bekezdése alapján alaptalanul panaszolta.” {Indokolás [117]} A Kúria ítéletében a másodfokú bíróság döntésével egyezően foglalt állást: „Az első fokon eljáró bíróság elfogultságát ismételten állította a felperes, noha a bíró ezt cáfolta, és az ezt támadó fellebbezés folytán eljáró bíróság határozata szerint sem volt ennek ellenkezője megállapítható. A rendelkezésre álló jegyzőkönyvekből egy határozott pervezetés látszik, de az semmiképp, hogy az eljáró bíró ne lett volna pártatlan, illetve hogy ne biztosította volna a tisztességes eljáráshoz való jog megvalósulását a felperes irányába.” {Indokolás [121]}

[18] Az Alkotmánybíróság a pártatlanság követelményének sérelmét, továbbá az eljáró bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárást, illetve a konkrétan meg nem határozott jogszabályok értelmezését és alkalmazását érintően előterjesztett panasszal összefüggésben hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3014/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [27]}. A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24.

cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.

[19] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított indítványi érvekkel szemben az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel rögzíti, hogy a bíróságok jogkörébe tartozó – így nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági – kérdésnek tekinti az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben előterjesztett kizárási kérelemről történő döntéshozatalt, a bizonyítási eljárás lefolytatását, a bizonyítékok mérlegelését, a vonatkozó jogszabályok alkalmazását, értelmezését. Tartalma szerint az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz így valójában a támadott bírói döntések felülbírálatára irányult. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint: „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelme tekintetében az indítványi kérelem tartalmát illetően arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem az eljáró bíróság jogértelmezését, a bírói jogalkalmazói tevékenység körébe tartozó törvényességi kérdést vitatott. A fentiekre figyelemmel az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján nem állapítható meg, hogy a támadott bírói döntésekkel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.

[20] Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 30. § (1) bekezdésének, továbbá az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában, valamint 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*), *d*) és *h*) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2025. április 8.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró